TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2008. gada 16. decembrī *

Lieta C-47/07 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2007. gada 31. janvārī iesniedza

Masdar (UK) Ltd, kas reģistrēts Eversli [*Eversley*] (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv A. P. Bentlijs [*A. P. Bentley*], *QC*, un P. Grīns [*P. Green*], *barrister*,

apelācijas sūdzības iesniedzējs,

otrs lietas dalībnieks, kas piedalās tiesvedībā —

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv J. Enegrāns [*J. Enegren*] un M. Vailderspins [*M. Wilderspin*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja pirmajā instancē.

* Tiesvedības valoda — angļu.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] (referents) un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*], A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*] un K. Toadere [*C. Toader*],

ģenerāladvokāts J. Mazaks [*J. Mazák*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 20. februāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2008. gada 12. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Savā apelācijas sūdzībā *Masdar (UK) Ltd* (turpmāk tekstā — "*Masdar*") prasa atcelt Eiropas Kopienu Pirmās instances tiesas 2006. gada 16. novembra spriedumu lietā *Masdar (UK)*/Komisija (T-333/03, Krājums, II-4377. lpp.; turpmāk tekstā — "pārsūdzētais spriedums"), ar kuru tā noraidīja tā prasību par zaudējumu atlīdzināšanu, kuri, kā tas apgalvo, tam ir tikuši nodarīti sakarā ar nemaksāšanu par tā sniegtajiem pakalpojumiem Kopienas palīdzības programmu ietvaros.

Prāvas priekšvēsture

2 1994. gada sākumā Kopienas programmas par tehnisko palīdzību Neatkarīgo valstu savienībai (*TACIS*) ietvaros starp Eiropas Kopienu Komisiju un sabiedrību *Hellenic Management Investment Consultants SA* (turpmāk tekstā — "*Helmico*") tika noslēgts līgums, lai Moldovā īstenotu projektu. Šis līgums (turpmāk tekstā — "Moldovas līgums") bija ietverts projektā, kura nosaukums bija "Palīdzība privātas lauksaimnieku apvienības izveidošanai" (turpmāk tekstā — "Moldovas projekts").

3 1996. gada aprīlī *Helmico* un *Masdar* noslēdza līgumu, ar kuru *Helmico* uzticēja *Masdar* kā apakšuzņēmējam sniegt dažus Moldovas līgumā paredzētus pakalpojumus.

4 1996. gada 27. septembrī starp Komisiju un *Helmico* tika noslēgts cits līgums. Saskaņā ar šo līgumu (turpmāk tekstā — "Krievijas līgums") *Helmico* apņēmās Krievijā sniegt pakalpojumus atbilstoši projektam ar nosaukumu "Federālā sēklu sertifikācijas un pārbaudes sistēma" (turpmāk tekstā — "Krievijas projekts").

5 1996. gada decembrī *Helmico* un *Masdar* Krievijas projekta ietvaros noslēdza apakšuzņēmuma līgumu, kas ļoti lielā mērā bija līdzīgs tam, kurš 1996. aprīlī tika noslēgts saistībā ar Moldovas projektu.

6 1997. gada beigās *Masdar* sāka uztraukties par kavējumiem maksājumos, kas bija jāveic *Helmico*, kurš norādīja, ka šajos nokavējumos ir vainojama Komisija. *Masdar* sazinājās ar Komisijas dienestiem un uzzināja, ka minētajā datumā tā ir samaksājusi visus *Helmico* rēķinus. Sīkākas pārbaudes ļāva *Masdar* atklāt, ka *Helmico* novēloti un nepareizi informējis *Masdar* par maksājumiem, ko tas bija saņēmis no Komisijas.

7 1998. gada 2. oktobrī notika *Masdar* izpilddirektora un Komisijas pārstāvju sanāksme (turpmāk tekstā — "1998. gada 2. oktobra sanāksme"), lai apskatītu problēmas, kas radušās sadarbībā ar *Helmico*.

8 1998. gada 5. oktobrī Komisija nosūtīja vēstuli *Helmico*, kurā tā darīja zināmas savas bažas par to, ka *Helmico* un *Masdar* atšķirīgie viedokļi var apdraudēt Krievijas projekta īstenošanu, un uzsvēra, ka tā piešķir lielu nozīmi šī projekta panākumiem. Tā lūdza *Helmico* sniegt garantijas, iesniedzot deklarāciju, kuru kopīgi parakstījis *Helmico* un *Masdar*. Šajā vēstulē bija precizēts, ka gadījumā, ja šādas garantijas netiks saņemtas līdz pirmdienai, 1998. gada 12. oktobrim, Komisija izmantos citus līdzekļus, lai nodrošinātu minētā projekta īstenošanu.

9 1998. gada 6. oktobrī *Helmico* atbildēja Komisijas dienestiem, ka atšķirības viedokļos ir novērstas. Šajā atbildē bija precizēts, ka tas ir vienojies ar *Masdar*, ka visi turpmākie maksājumi, tostarp tie, kas veicami atbilstoši rēķiniem, kuru sagatavošana saistībā ar Krievijas projektu vēl nav pabeigta, tiks ieskaitīti *Masdar* norādītajā bankas kontā, nevis *Helmico* bankas kontā. Šajā vēstulē bija ar roku rakstīta piezīme: "Piekrītu, *S*, *Masdar*, 1998. gada 6. oktobrī". Vēstule, kurā ietverti tādi paši noteikumi, kas datēta ar to pašu dienu un ko līdzparakstījis *Masdar* prezidents, Komisijai tika nosūtīta saistībā ar summām, kas maksājamas Moldovas līguma ietvaros.

10 1998. gada 7. oktobrī *Helmico* nosūtīja Komisijai vēl divas vēstules, ko tāpat *Masdar* vārdā bija parakstījis *S*. To saturs bija identisks 6. oktobra vēstuļu saturam, izņemot to, ka vēstulē par Krievijas līgumu nebija minēts neviens bankas konts, lai gan vēstulē par Moldovas līgumu turpmākajiem maksājumiem bija norādīts *Helmico* bankas konta numurs Atēnās.

11 1998. gada 8. oktobrī *Helmico* uzrakstīja divas vēstules par "līgumiem" atbildīgā Komisijas dienesta attiecīgo projektu vadītājiem, lai lūgtu tos visus turpmākos maksājumus Krievijas līguma un Moldovas līguma ietvaros ieskaitīt citā uz *Helmico* vārda Atēnās atvērtā kontā.

12 Tajā pašā datumā *Helmico* un *Masdar* parakstīja vienošanos, pilnvarojot *Masdar* prezidentu pārskaitīt līdzekļus no abiem Komisijai 1998. gada 7. un 8. oktobrī nosūtītajās vēstulēs minētajiem kontiem.

13 1998. gada 10. novembrī Komisija izdeva projekta beigu ziņojumu par Krievijas projektu. Četras no sešām vērtēšanai nodotajām kategorijām saņēma vērtējumu "ļoti labi", viena — "labi" un vēl viena — "kopumā apmierinoši". Šajā ziņojumā bija secināts, ka "projekts ir vadīts un pabeigts priekšzīmīgi". 1999. gada 26. februārī Komisija izdeva projekta beigu ziņojumu par Moldovas projektu, kurā divas no vērtēšanai nodotajām kategorijām saņēma vērtējumu "labi" un četras pārējās — "kopumā apmierinoši".

14 1999. gada 29. jūlijā Komisijas dienesti nosūtīja *Masdar* vēstuli, kurā tie norādīja, ka, tā kā Komisija ir informēta par finanšu pārkāpumiem starp *Helmico* un *Masdar* Krievijas līguma un Moldovas līguma izpildes laikā, tā ir apturējusi visus vēl neveiktos maksājumus. Apzinoties *Masdar* finansiālās grūtības, Komisija tam darīja zināmu, ka Krievijas projekta ietvaros tā piedāvā summu EUR 200 000 apmērā ieskaitīt *Helmico* kontā, kas minēts norādījumos, kurus šī sabiedrība nosūtījusi 1998. gada 8. oktobrī. Summa EUR 200 000 apmērā minētajā kontā tika ieskaitīta 1999. gada augustā un pēc tam tika pārskaitīta uz *Masdar* kontu.

15 Laika posmā no 1999. gada decembra līdz 2000. gada martam *Masdar* prezidents rakstīja vairākiem Komisijas ierēdņiem, kā arī par ārējām attiecībām atbildīgajam Komisijas loceklim Patenam [*Patten*]. Viens no dažādajiem uzdotajiem jautājumiem bija saistīts ar samaksu par *Masdar* sniegtajiem pakalpojumiem.

16 2000. gada 22. martā Komisijas vispārējā ārējo attiecību dienesta ģenerāldirektors rakstīja *Masdar* prezidentam, lai viņu informētu par to, ka:

"Intensīvu apspriežu beigās (kurās bija aplūkotas vairākas iespējas, tostarp pilnīga norēķināšanās par abiem līgumiem, *Masdar* kontā ieskaitot papildu maksājumus, kas aprēķināti atkarībā no jūsu veiktajiem darbiem un izdevumiem) Komisijas dienesti nolēma atgūt līdzekļus, kas iepriekš izmaksāti līgumslēdzējam *Helmico*. No tiesību viedokļa šķiet, ka visi maksājumi, kas veikti tieši *Masdar* (pat ja tie veikti, izmantojot *Helmico* bankas kontu, attiecībā uz kuru jums ir pilnvarojums), *Helmico* maksātnespējas gadījumā tiks uzskatīti par *Helmico* administratoru vai kreditoru slepenu darbību; turklāt nav skaidrs, vai strīda gadījumā starp *Helmico* un *Masdar* Eiropas Komisijas izmaksātie līdzekļi noteikti paliks *Masdar* īpašumā, kā to vēlas Komisija."

17 2000. gada 23. martā Komisija nosūtīja *Helmico* vēstuli, lai darītu tam zināmu savu atteikumu samaksāt atlikušos rēķinus un pieprasītu tam atmaksāt kopējo summu EUR 2 091 168,07 apmērā. Komisija šādi rīkojās pēc tam, kad konstatēja, ka, izpildot Moldovas līgumu un Krievijas līgumu, *Helmico* bija rīkojies krāpnieciski.

18 2000. gada 31. martā *Masdar* pret *Helmico* iesniedza prasību (Anglijas un Velsas) *High Court of Justice, Queen's Bench Division*, kurā tas lūdza samaksāt par pakalpojumiem, kas sniegti saskaņā ar apakšuzņēmuma līgumu, īstenojot Moldovas līgumu un Krievijas līgumu, kopumā par summu EUR 453 000 apmērā. Šīs prasības izskatīšana tika apturēta uz nenoteiktu laiku.

19 2000. gada 4. aprīlī Komisija atbilstoši 1977. gada 21. decembra Finanšu regulas, ko piemēro attiecībā uz Eiropas Kopienu pamatbudžetu (OV L 356, 1. lpp.), 28. panta 2. punktam redakcijā, kas bija spēkā laikā, kad iestājās faktiskie apstākļi, izdeva divus oficiālus *Helmico* adresētus iekasēšanas rīkojumus.

20 2000. un 2001. gadā *Masdar* sazinājās ar Komisiju, lai izskatītu iespēju, ka tam tiek samaksāts par darbiem, kas veikti *Helmico* labā un par kuriem *Helmico* ir izrakstīti rēķini. Par šo jautājumu notika vairākas sanāksmes starp *Masdar* advokātiem un Komisijas dienestiem.

21 2001. gada 16. oktobrī Komisijas dienesti atbildēja, ka informācija ir nodota kompetentajiem "Budžeta" ģenerāldirektorāta dienestiem, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai un Finanšu un līgumu nodaļai, kas nodarbojas ar *TACIS* programmām, un ka Komisijas dienesti veic visus pasākumus, kuri nepieciešami, lai atrastu *Helmico* vadītājus.

22 2002. gada 1. februāra rakstveida atbildē uz *Masdar* advokātu izteikto lūgumu Komisijas dienesti paskaidroja, ka 2000. gada 4. aprīlī *Helmico* zināšanai tikuši izdoti divi oficiāli iekasēšanas rīkojumi — viens saistībā ar Moldovas līgumu par EUR 1 236 200,91 un otrs saistībā ar Krievijas līgumu par EUR 854 967,16, proti, kopumā par EUR 2 091 168,07.

23 2003. gada 18. februārī notika jauna *Masdar* advokātu un Komisijas dienestu sanāksme.

24 2003. gada 23. aprīlī *Masdar* advokāti nosūtīja Komisijas dienestiem ierakstītu vēstuli, kuras beigās bija norādīts:

"[J]a Komisijas dienesti, vēlākais, 2003. gada 15. maijā nespēs izteikt konkrētu piedāvājumu par atlīdzību, kas mūsu klientam izmaksājama par sniegtajiem pakalpojumiem, atbilstoši EKL 235. un 288. pantam, pret Komisiju Pirmās instances tiesā tiks celta prasība par zaudējumu atlīdzību [..]."

25 2003. gada 15. maijā Komisija pa faksu nosūtīja vēstuli *Masdar* advokātiem, piedāvājot satikties ar viņiem, lai apspriestu iespējamā risinājuma panākšanu mierizlīguma ceļā, saskaņā ar kuru Komisija izmaksātu tam EUR 249 314,35 lielu summu par darbiem, kas veikti pēc *Helmico* īstenoto pārkāpumu atklāšanas, ja *Masdar* iesniegtu pierādījumus par vienošanos, kurā paredzēts, ka Komisija tam maksās tieši, ja tas pabeigs īstenot Krievijas projektu un Moldovas projektu.

26 2003. gada 23. jūnija ierakstītajā vēstulē *Masdar* advokāti Komisijas dienestiem atbildēja, ka viņi atsakās turpināt sarunas atbilstoši to piedāvātajiem nosacījumiem, sīki izklāstot *Masdar* lūgumu, kā arī noteikumus un nosacījumus, ar kādiem tas piekrīt piedalīties sanāksmē.

27 Pēc šīs ierakstītās vēstules nosūtīšanas 2003. gada 3. jūlijā tika nosūtīts arī fakss, kurā *Masdar* advokāti pieprasīja Komisijai sniegt atbildi par to, vai līdz 2003. gada 15. jūlijam ir iespējams organizēt tikšanos atbilstoši piedāvātajiem nosacījumiem. Šajā faksā bija norādīts, ka gadījumā, ja šāda sanāksme nenotiks, tiks celta prasība Pirmās instances tiesā.

28 Ar 2003. gada 22. jūlija vēstuli Komisijas dienesti atbildēja, ka tie nevar apmierināt *Masdar* lūgumu veikt samaksu.

Tiesvedība Pirmās instances tiesā un pārsūdzētais spriedums

29 Ar 2003. gada 30. septembra prasības pieteikumu *Masdar* saskaņā ar EKL 235. pantu un EKL 288. panta otro daļu Pirmās instances tiesā cēla prasību par zaudējumu atlīdzību. Savu lūgumu atlīdzināt zaudējumus tas pamatoja ar nepamatotas iedzīvošanās aizlieguma principu (*de in rem verso*), neuzdotas lietvedības principu (*negotiorum gestio*), tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu un, visbeidzot, apstākli, ka Komisijas dienestu darbība ietverot vainu vai neuzmanību, kas radījusi tam zaudējumus.

30 2005. gada 6. oktobrī kā procesa organizatoriskais pasākums tika rīkota neoficiāla Pirmās instances tiesas sanāksme, lai izmantotu iespējas panākt lietas risinājumu mierizlīguma ceļā.

31 Tajā pašā dienā notikušās tiesas sēdes beigās Pirmās instances tiesa noteica termiņu — 2005. gada 30. novembri, lai lietas dalībnieki varētu izmantot iespējas panākt tādu lietas risinājumu.

32 Ar 2005. gada 29. novembrī Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegto vēstuli Komisija informēja Pirmās instances tiesu, ka lietas dalībnieki nav varējuši panākt iecerēto lietas risinājumu.

33 Vispirms, pārsūdzētā sprieduma 69. punktā norādot, ka "prasītāja prasība par zaudējumu atlīdzību ir balstīta, pirmkārt, uz sistēmu, kas paredz ārpuslīgumisko atbildību, kura nav saistīta ar Kopienu iestāžu vai to darbinieku nelikumīgu rīcību savu pienākumu izpildē (nepamatota iedzīvošanās un neuzdotā lietvedība), un, otrkārt, uz sistēmu, kas paredz Kopienas ārpuslīgumisko atbildību sakarā ar tās iestāžu un to darbinieku nelikumīgu rīcību, izpildot savus pienākumus (tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpums un Komisijas vaina vai neuzmanība)", Pirmās instances tiesa argumentus, kas pamatoti ar nepamatotu iedzīvošanos un neuzdotu lietvedību, noraidīja šādu iemeslu dēļ:

"91 [..] regulējumā, kurš paredz tādu ārpuslīgumisko atbildību, kāda ir paredzēta lielākajā daļā valsts tiesību sistēmu, ne vienmēr ir iekļauts nosacījums par atbildētāja rīcības nelikumību vai tā vainu. Prasības sakarā ar nepamatotu iedzīvošanos vai neuzdoto lietvedību īpašos civiltiesībās paredzētos apstākļos ir vērstas uz to, lai radītu ārpuslīgumisku pienākumu avotu tam, kas atrodas iedzīvojušās personas vai pārstāvamā statusā, un parasti to mērķis attiecīgi ir panākt, ka tiek atmaksātas nepamatoti saņemtās summas vai ka lietvedim tiek izmaksāta atlīdzība.

92 Tādējādi no iepriekš minētā neizriet, ka šie prasītāja norādītie pamati, kas ir balstīti uz nepamatotu iedzīvošanos un uz neuzdoto lietvedību, ir jānoraida tikai tāpēc vien, ka nosacījums par iestādes nelikumīgu rīcību nav izpildīts, uz ko kā galveno argumentu atsaucas Komisija.

93 [..] EKL 288. panta otrā daļa uzliek Kopienai pienākumu atlīdzināt zaudējumus, ko radījušas tās iestādes, neparedzot, ka Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība ir tikai atbildība vainas dēļ. [..]

[..]

95 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai šajā gadījumā ir izpildīti nosacījumi, kas izvirzīti *de in rem verso* prasībai vai prasībai, kas pamatota ar *negotiorum gestio*, lai noteiktu, vai šie principi ir piemērojami.

96 Šajā sakarā [..] ir jāsecina, ka šīs lietas faktiskajā un tiesiskajā kontekstā prasības sakarā ar nepamatotu iedzīvošanos vai neuzdoto lietvedību nevar tikt apmierinātas.

97 Saskaņā ar vispārējiem principiem, kas kopīgi dalībvalstu tiesību sistēmām, šīs prasības nevar celt tad, ja iedzīvojušās personas vai pārstāvamā ieguvums ir pamatots ar līgumu vai likumā paredzētu pienākumu. Turklāt saskaņā ar šiem pašiem principiem šādas prasības parasti var celt tikai pakārtoti, proti, gadījumā, kad cietusī persona, lai saņemtu to, kas tai pienākas, nevar celt nevienu citu prasību.

98 Tomēr šajā gadījumā ir skaidrs, ka līgumattiecības pastāv, pirmkārt, starp Komisiju un *Helmico* un, otrkārt, starp *Helmico* un prasītāju. Iespējamais tiešais kaitējums atbilst atlīdzībai, ko prasītājam ir parādā *Helmico* saskaņā ar apakšuzņēmuma līgumiem, kuri noslēgti starp šīm divām pusēm un kuros šajā sakarā ir iekļauta šķīrējklauzula, kurā kā kompetentās iestādes iespējamo saistībā ar līgumu radušos strīdu risināšanai ir norādītas Anglijas un Velsas tiesas. Tādējādi nav apstrīdams, ka *Helmico* ir jāmaksā atlīdzība par prasītāja izpildītajiem darbiem un jāuzņemas iespējamā atbildība, kas izriet no nemaksāšanas, kā par to turklāt liecina tiesvedība, ko prasītājs šajā sakarā uzsācis pret *Helmico* un kas pašreiz, kaut arī ir apturēta, norisinās *High Court of Justice*. Ar iespējamo *Helmico* maksātnespēju nevar pamatot to, ka Komisija uzņemas šo atbildību, jo prasītājs nevar saistībā ar vienām un tām pašām tiesībām uz atlīdzību vērsties pie diviem dažādiem subjektiem. No lietas materiāliem izriet un lietas dalībnieki neapstrīd, ka minētā *High Court of Justice* notiekošā tiesvedība attiecas uz samaksu par pakalpojumiem, par kuriem ir runa šajā prasībā.

99 No tā izriet, ka iespējamo Komisijas iedzīvošanos vai prasītāja mantas samazinājumu nevar atzīt par tādu, kas ir notikusi bez iemesla, jo to izcelsme ir pastāvošās līgumattiecības.

100 [..] Nosacījumi tādas civilprasības celšanai, kas pamatota ar neuzdoto lietvedību, acīmredzami nav izpildīti šādu iemeslu dēļ.

101 Jānorāda, ka prasītāja līgumisko pienākumu izpildi attiecībā pret *Helmico* nav pamata atzīt par brīvprātīgu iesaistīšanos cita lietās, kas obligāti ir jāpārvalda, kā to paredz attiecīgā prasība. [..] Visbeidzot, prasītāja argumentācija ir pretrunā arī principiem, kas saistīti ar neuzdoto lietvedību, tiktāl, ciktāl runa ir par to, vai pārstāvamajam bija zināma lietveža darbība. Lietveža darbība parasti tiek veikta, pārstāvamajam par to nezinot, vai vismaz tad, kad pārstāvamajam nav zināma nepieciešamība nekavējoties rīkoties. Prasītājs pats apgalvo, ka tā izvēle turpināt darbus 1998. gada oktobrī tikusi izdarīta pēc Komisijas ierosinājuma.

102 Vēl arī ir svarīgi norādīt, ka saskaņā ar judikatūru pašiem uzņēmējiem ir jāuzņemas ekonomiskie riski, kas ir neatņemama to veiktās darbības daļa, ņemot vērā katrā gadījumā pastāvošos apstākļus [..].

103 Nav pierādīts, ka prasītājam ir radīti neparasti un īpaši zaudējumi, kuri pārsniedz ekonomiskā riska un komercriska, kas ir neatņemama tā veiktās darbības daļa, robežas. Visās līgumattiecībās pastāv zināms risks, ka viena līgumslēdzēja puse neizpildīs līgumu atbilstošā veidā vai kļūs maksātnespējīga. Līgumslēdzējām pusēm ir jāuzņemas šis risks pašā līgumā paredzētā veidā. Prasītājs ņēma vērā, ka *Helmico* nepilda savus līgumiskos pienākumus, bet, apzinoties visus apstākļus, nolēma turpināt pildīt savējos, nevis iesniegt formālu prasību. Šādi rīkojoties, tas uzņēmās par parastu atzīstamu komercrisku. [..]"

34 Pēc tam Pirmās instances tiesa noraidīja arī citus *Masdar* pamatus. Argumentus saistībā ar tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu Pirmās instances tiesa noraidīja šādu iemeslu dēļ:

"119 [..] tiesības pieprasīt tiesiskās paļāvības aizsardzību [..] ir visām privātpersonām, kas atrodas tādā situācijā, no kuras izriet, ka Kopienu iestāde, sniedzot tām precīzas garantijas, rada tām pamatotas cerības. Par šādām garantijām uzskata jebkādā veidā paziņotu precīzu, beznosacījumu un saskaņotu informāciju, kas iegūta no pilnvarotiem un uzticamiem avotiem [..]. Judikatūrā ir noteikts arī, ka tiesiskās paļāvības princips ir tiesību princips, kas piešķir tiesības privātpersonām [..]. Tādējādi šī principa pārkāpuma rezultātā var iestāties Kopienas atbildība. Tomēr uzņēmumiem ir jāuzņemas ekonomiskais risks, kas ir neatņemama to darbības daļa, ņemot vērā katram darījumam raksturīgos apstākļus [..].

120 No lietas materiāliem izriet, ka prasītāja minētās cerības ir saistītas ar to, ka Komisija tam samaksās par pakalpojumiem, kas atbilstoši līgumam sniegti *Helmico*. Šajā gadījumā ir jāsecina, ka Komisijas izsniegtos rakstveida dokumentus, kas ir Pirmās instances tiesas rīcībā, nekādā ziņā nevar uzskatīt par precīzām garantijām, ka Komisija apņemas samaksāt par prasītāja sniegtajiem pakalpojumiem, kas tam varētu radīt pamatotas cerības."

35 Pārsūdzētā sprieduma 121.–129. punktā Pirmās instances tiesa pēc detalizētas lietas materiālu pārbaudes atbalstīja minētā sprieduma 120. punktā pausto konstatējumu.

36 Attiecībā uz pamatu, kas pamatots ar Komisijas pienācīgas rūpības trūkumu, Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka:

"140 No prasītāja procesuālajiem rakstiem izriet, ka Komisijas rīcība, par kuru tā tiek vainota, ir *Helmico* izmaksājamo maksājumu apturēšana. Šīs Komisijas rīcības nelikumība izpaužas kā tādu saprātīgu rūpju neesamība, lai nodrošinātu, ka, īstenojot minēto apturēšanu, tā nekaitē trešām personām, un lai attiecīgā gadījumā atlīdzinātu šīm trešām personām šādā veidā nodarīto kaitējumu.

141 Pirmkārt, [..] prasītājs tikai apgalvo, ka šāds rūpības pienākums pastāv, nesniedzot par to nekādus pierādījumus vai neizklāstot juridisko argumentāciju sava apgalvojuma pamatojumam, ne arī precizējot šāda pienākuma avotu un apmēru. Pirmās instances tiesa uzskata, ka ļoti neskaidra norāde uz tiem vispārējiem principiem par ārpuslīgumisko atbildību vainas dēļ, kas ir spēkā civiltiesību sistēmās, un to atbildību par deliktu nolaidības dēļ, kura ir spēkā anglosakšu tiesību sistēmā, nepierāda, ka Komisijai ir pienākums ņemt vērā trešo personu intereses, pieņemot lēmumu par maksājumu apturēšanu tās līgumattiecību ietvaros. [..] Pirmās instances tiesa [..] secina arī, ka prasītājs nav pierādījis, ka pastāv cēloņsakarība starp norādītā pienākuma pārkāpumu un minētajiem zaudējumiem. [..]"

Lietas dalībnieku prasījumi

37 Ar savu apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniedzēja prasījumi Tiesai ir šādi:

— atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— piespriest Komisijai izmaksāt apelācijas sūdzības iesniedzējam EUR 448 947,78, ko *Masdar* prasīja pirmajā instancē, vai, pakārtoti, EUR 249 314,35, vai arī tādu summu, kādu Tiesa uzskata par atbilstošu, kā arī procentus par izvēlēto summu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies gan šajā tiesvedībā, gan tiesvedībā Pirmās instances tiesā.

38 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:

— noraidīt apelācijas sūdzību;

— pakārtoti, ja Tiesa pilnībā vai daļēji noraidītu pārsūdzēto spriedumu, noraidīt apelācijas sūdzības iesniedzēja prasību par finansiālu kompensāciju;

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies gan šajā tiesvedībā, gan tiesvedībā Pirmās instances tiesā;

— pakārtoti, ja Tiesa atzītu apelācijas sūdzības iesniedzēja prasību, likt apelācijas sūdzības iesniedzējam segt vienu trešdaļu no saviem izdevumiem par tiesvedību Pirmās instances tiesā.

Par apelācijas sūdzību

39 Lai pamatotu savu apelācijas sūdzību, apelācijas sūdzības iesniedzējs būtībā izvirza piecus pamatus — pirmkārt, kļūdas tiesību piemērošanā un pamatojuma nesniegšanu jautājumā par nepamatotu iedzīvošanos, otrkārt, kļūdas, kas izriet no apelācijas sūdzības iesniedzēja prasības pieteikuma faktu sagrozīšanas un kļūdu tiesību piemērošanā jautājumā par neuzdoto lietvedību, treškārt, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu un pretrunas pamatojumā, ceturtkārt, kļūdaini uztvertu pamatu saistībā ar vainu vai neuzmanību un, piektkārt, faktu nepilnīgu pārbaudi.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz kļūdām tiesību piemērošanā un pamatojuma nesniegšanu saistībā ar jautājumu par nepamatotu iedzīvošanos

Pušu argumenti

40 Apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā esot kļūdaini uzskatījusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs esot vienkārši rīkojies saskaņā ar savām līgumsaistībām pret *Helmico*.

41 Turklāt Pirmās instances tiesa esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, neņemot vērā, ka Komisija nebija parasts *Helmico* darījumu partneris, bet tai bija piedziņas tiesības. Ļaujot apelācijas sūdzības iesniedzējam vispirms pabeigt darbus un pēc tam izmantojot savas piedziņas tiesības, Komisija esot nepamatoti iedzīvojusies, atņemot iepriekš pastāvošajām līgumattiecībām to praktisko iedarbību.

42 Komisija uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs neesot lauzis savus līgumus ar *Helmico*.

43 Katrā ziņā Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 97.–99. punktā esot pamatoti konstatējusi, ka Komisija nav nepamatoti iedzīvojusies, ņemot vērā, ka tās ieguvums izriet no līguma, kas to saistīja ar *Helmico*, un ka apelācijas sūdzības iesniedzējam bija jārīkojas atbilstoši apakšuzņēmuma līgumam, ko tas bija noslēdzis ar šo pašu sabiedrību.

Tiesas vērtējums

44 Atbilstoši dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgiem principiem personai, kas ir cietusi zaudējumus, kuri ir palielinājuši citas personas kapitālu, nepastāvot nekādam juridiskam šīs iedzīvošanās pamatojumam, attiecībā uz iedzīvojušos personu parasti ir atprasījuma tiesības līdz šo zaudējumu summai.

45 Šajā ziņā, kā to norādījusi Pirmās instances tiesa, prasībā sakarā ar tādu nepamatotu iedzīvošanos, kāda ir paredzēta lielākajā daļā valsts tiesību sistēmu, netiek iekļauts nosacījums par atbildētāja rīcības nelikumību vai tā vainu.

46 Savukārt, lai šī prasība tiktu apmierināta, ir nepieciešams, lai iedzīvošanās būtu bez jebkāda spēkā esoša juridiskā pamata. Šis nosacījums nav izpildīts, ja iedzīvošanās rod savu pamatu līgumattiecībās.

47 Ņemot vērā, ka tāda nepamatota iedzīvošanās kā iepriekš aprakstītā rada dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgu ārpuslīgumisku pienākumu avotu, Kopiena nevar nepiemērot attiecīgi tos pašus principus, ja fiziska vai juridiska persona tai pārmet, ka tā ir netaisni iedzīvojusies uz tās rēķina.

48 Turklāt ir jāļauj, kā to šajā gadījumā darījusi Pirmās instances tiesa, saskaņā ar EKL 235. pantu un 288. panta otro daļu atsaukties uz ikvienu pienākumu, kas izriet no nepamatotas iedzīvošanās un noteikti ir ārpuslīgumisks.

49 Protams, prasība, kas balstīta uz nepamatotu iedzīvošanos, neattiecas uz ārpuslīgumiskās atbildības sistēmu šaurā nozīmē, kuras izmantošana ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi par Kopienai pārmestās rīcības pretlikumību, zaudējumu esamību un cēloņsakarību starp šo rīcību un norādītajiem zaudējumiem (skat. it īpaši 2008. gada 9. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-120/06 P un C-121/06 P *FIAMM* u.c./ Padome un Komisija, Krājums, I-6513. lpp., 106. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). No prasībām, kas iesniegtas saskaņā ar minēto sistēmu, tā atšķiras ar to, ka nav nepieciešams pierādījums par atbildētāja pretlikumīgu rīcību, pat ne rīcība vispār, bet

tikai pierādījums par atbildētāja iedzīvošanos bez spēkā esoša juridiskā pamata un par prasītāja mantas samazinājumu, kas saistīta ar minēto iedzīvošanos.

50 Tomēr, lai gan, neskatoties uz šīm pazīmēm, personai nevar liegt iespēju iesniegt pret Kopienu prasību, kas balstīta uz nepamatotu iedzīvošanos, tikai tā iemesla dēļ, ka EK līgumā skaidri nav paredzēts šāda veida prasības iesniegšanas veids. EKL 235. panta un 288. panta otrās daļas interpretācija, kas izslēgtu šo iespēju, novestu pie rezultāta, kas būtu pretējs efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam, kurš ir noteikts Tiesas judikatūrā un no jauna apstiprināts Eiropas Savienības Pamattiesību hartas, kas pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV C 364, 1. lpp.), 47. pantā (skat. 2007. gada 13. marta spriedumu lietā C-432/05 *Unibet*, Krājums, I-2271. lpp., 37. punkts, kā arī 2008. gada 3. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-402/05 P un C-415/05 P *Kadi* un *Al Barakaat International Foundation*/Padome un Komisija, Krājums, I-6351. lpp., 335. punkts).

51 Ņemot vērā šos sākotnējos secinājumus, jāpārbauda, vai Pirmās instances tiesa, izskatot jautājumu par nepamatotu iedzīvošanos, ir pieļāvusi kļūdas.

52 No pārsūdzētā sprieduma izriet, ka Pirmās instances tiesa ir noraidījusi apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentus tādēļ, ka pastāvēja līgumattiecības, pirmkārt, starp Komisiju un *Helmico* un, otrkārt, starp *Helmico* un apelācijas sūdzības iesniedzēju. No šī apstākļa Pirmās instances tiesa secināja, ka ikviena Komisijas iedzīvošanās vai apelācijas sūdzības iesniedzēja mantas samazinājuma izcelsme ir bijusi pastāvošās līgumattiecības un tādēļ to nevar kvalificēt kā "nepamatotu".

53 Turklāt, pēc Pirmās instances tiesas domām, apelācijas sūdzības iesniedzējam bija alternatīvi līdzekļi, lai saņemtu, kas tam pienācās, par ko tas saskaņā ar

apakšuzņēmuma līgumiem, kas noslēgti ar *Helmico*, Anglijas un Velsas tiesās, kas norādītas minētajos līgumos, varēja iesniegt pret *Helmico* prasību sakarā ar līgumisko atbildību.

54 Ir taisnība, ka iedzīvošanās, kā tas tika norādīts šī sprieduma 46. punktā, nevar tikt kvalificēta par "nepamatotu", ja tā savu pamatu rod līgumattiecībās.

55 Savukārt, ja līgumi, saskaņā ar kuriem ir sniegti pakalpojumi, izrādās spēkā neesoši un beidz pastāvēt, atbilstoši dalībvalstu tiesību sistēmās attīstītajiem principiem šo pakalpojumu saņēmēja iedzīvošanās noteiktos apstākļos ir uzskatāma par pamatu atprasījumam.

56 Nepastāvot vajadzībai pārbaudīt, kādos apstākļos šajā pēdējā gadījumā tāds atprasījums ir pienācīgs, ir jāatzīst, ka Pirmās instances tiesa ir pareizi piemērojusi iepriekš minēto atšķirību starp iedzīvošanos, kas izriet no līgumattiecībām, un "nepamatotu" iedzīvošanos.

57 Ģenerāladvokāta secinājumu 53. un 54. punktā pausto iemeslu dēļ Pirmās instances tiesa varēja uzskatīt, ka līgumi, kas noslēgti, pirmkārt, starp Komisiju un *Helmico* un, otrkārt, starp *Helmico* un apelācijas sūdzības iesniedzēju, nav izbeigti. Pirmās instances tiesa no šī apstākļa pamatoti secināja, ka Kopienai nav ārpuslīgumiska pienākuma uzņemties apmaksāt izdevumus, kas apelācijas sūdzības iesniedzējam radušies, pabeidzot Krievijas un Moldovas projektus.

58 Pirmās instances tiesa atzina, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs, zinot, ka *Helmico* nepilda savas līgumsaistības, apzināti ir izvēlējies turpināt savu līgumsaistību izpildi. Tāpat tā atgādināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs saskaņā ar šķīrējtiesas klauzulu, kas ietverta tā ar *Helmico* noslēgtajos līgumos, ir iesniedzis prasību pret *Helmico*.

59 Turklāt Pirmās instances tiesa pamatoti uzsvēra, ka ikvienas līgumattiecības ietver risku, ka viena no pusēm līgumu nepildīs pienācīgi vai kļūs maksātnespējīga. Runa ir par komercdarbībām piemītošu komercrisku.

60 Šim pēdējam faktam Kopienas palīdzības programmu ietvaros ir būtiska nozīme. Nav retums, ka darījuma partneris, kuram Kopiena ir uzticējusi projektu, aprobežojas ar tā vadību un projekta izpildi nodod apakšuzņēmuma līguma slēdzējiem, kas arī vajadzības gadījumā strādā ar uzņēmumiem atbilstoši apakšuzņēmuma līgumam. Šādā kontekstā katram projektā iesaistītajam uzņēmējam ir jāuzņemas risks, ka tā darījumu partneris kļūs maksātnespējīgs vai veiks pārkāpumus, kas novedīs pie maksājumu pārtraukšanas no Kopienas puses vai pat pie iekasēšanas rīkojumiem. Šādos apstākļos nevar viegli atzīt, ka zaudējumiem, kas rodas no šāda riska īstenošanās, būtu jādod pamats *ad hoc* maksājumiem no Kopienas puses.

61 No iepriekš minētā izriet, ka Pirmās instances tiesa, izskatot jautājumu attiecībā uz nepamatotu iedzīvošanos, nav pieļāvusi nevienu kļūdu tiesību piemērošanā vai pamatojuma nesniegšanu. Tādējādi pirmais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu, kas attiecas uz faktu sagrozīšanu un kļūdu tiesību piemērošanā jautājumā par neuzdoto lietvedību

Pušu argumenti

62 Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēja domām, pārsūdzētajā spriedumā izstrādātā argumentācija jautājumā par neuzdoto lietvedību esot faktiski un tiesiski kļūdaina.

63 Pirmās instances tiesas secinājumi, saskaņā ar kuriem apelācijas sūdzības iesniedzēja iestāšanās lietā neesot bijusi brīvprātīga un Komisija esot varējusi pārvaldīt projektus, esot acīmredzami kļūdaini.

64 Turklāt Pirmās instances tiesa, pārsūdzētā sprieduma 101. punktā uzskatot, ka neuzdotas lietvedības princips nevar tikt piemērots, ja pārstāvamais ir zinājis par nepieciešamību rīkoties, esot pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

65 Komisija uzskata, ka konstatējums pārsūdzētā sprieduma 97. un turpmākajos punktos, saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzējs esot rīkojies atbilstoši saviem līgumiem ar *Helmico*, esot pietiekošs, lai noraidītu argumentus attiecībā uz neuzdotu lietvedību.

Tiesas vērtējums

66 Nepastāvot vajadzībai pārbaudīt, vai Pirmās instances tiesa ir juridiski pareizi kvalificējusi prasību, kas pamatota ar neuzdotu lietvedību, ir jāatzīst, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja šī otrā pamata ietvaros iesniegtie argumenti katrā ziņā nav pieņemami.

67 Vispirms apelācijas sūdzības iesniedzējs nav juridiski korekti pierādījis, ka tā pakalpojumi ir bijuši brīvprātīgi. Kā pirmajā instancē, tā arī šajā tiesvedībā apelācijas sūdzības iesniedzējs ir uzsvēris, ka tas ir turpinājis pakalpojumu sniegšanu pēc *Helmico* veikto pārkāpumu atklāšanas tāpēc, ka pieņēma, ka Komisija tam ir garantējusi atlīdzību par tā pakalpojumiem. Jau šī iemesla dēļ vien nav uzskatāms, ka Pirmās instances tiesa, noraidot brīvprātīgas iesaistīšanās lietā pastāvēšanu, būtu sagrozījusi faktus.

68 Pēc tam attiecībā uz argumentu, ka Pirmās instances tiesa, konstatējot, ka Komisija varēja pārvaldīt projektus, esot sagrozījusi faktus, pietiek norādīt, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis pierādījumus, no kuriem izrietētu, ka Komisija nevarēja nodrošināt attiecīgās programmas vai projektu pārvaldi.

69 Visbeidzot, attiecībā uz argumentu, kas pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, ir jānorāda, ka pārsūdzētā sprieduma 101. punktā Pirmās instances tiesa ir uzsvērusi, ka lietveža darbība "parasti" tiek veikta, pārstāvamajam par to nezinot, vai vismaz tad, kad pārstāvamajam nav zināma nepieciešamība nekavējoties rīkoties. Līdz ar to pretēji tam, ko apgalvo apelācijas sūdzības iesniedzējs, Pirmās instances tiesa nav izslēgusi, ka uz neuzdotas lietvedības principu varētu atsaukties gadījumos, kad pārstāvamais ir zinājis par šādu nepieciešamību.

70 Līdz ar to arī apelācijas sūdzības otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu, kas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpumu un pretrunām pamatojumā

Pušu argumenti

71 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzsver, ka pastāvot pretruna starp Pirmās instances tiesas pamatojumu attiecībā uz nepamatotu iedzīvošanos un neuzdotu lietvedību, no vienas puses, un attiecībā uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, no otras puses.

72 Tas uzskata, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 101. punktā esot atzinusi, ka Komisija ir mudinājusi apelācijas sūdzības iesniedzēju turpināt pakalpojumu sniegšanu, bet minētā sprieduma 148. punktā esot atzinusi, ka Komisija un apelācijas sūdzības iesniedzējs ir izrādījuši kopīgu gribu, lai pēdējais pabeigtu projektus un saņemtu atlīdzību. Līdz ar to secinājums pārsūdzētā sprieduma 130. punktā, saskaņā ar kuru "ir jāsecina, ka pieejamie dokumenti, kas tika izskatīti atsevišķi vai visi kopā, neliecina par precīzām Komisijas sniegtām garantijām, kuras apelācijas sūdzības iesniedzējam varēja radīt pamatotas cerības, kas tam ļautu atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu", esot acīmredzami kļūdains.

73 Pakārtoti apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Pirmās instances tiesas lietotais kritērijs tādos gadījumos kā šis esot pārāk ierobežojošs. Pēc tā domām, esot jāatzīst, ka pastāv precīzas garantijas, jo Kopienas iestāžu rīcība gadījumos, kad ir kļuvis skaidrs, ka

šis apakšuzņēmējs nesaņems atlīdzību no galvenā darījuma partnera, iedrošinot apakšuzņēmumu sniegt pakalpojumus par labu iestādei.

74 Komisija apgalvo, ka šis pamats attiecoties uz faktiskajiem jautājumiem un līdz ar to esot nepieņemams.

75 Vēl attiecībā uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesa esot detalizēti pārbaudījusi, pirmkārt, vai Komisijas izsniegtos rakstveida dokumentus varēja uzskatīt par precīzām garantijām, ka Komisija ir uzņēmusies atbildību par maksājumiem, un, otrkārt, vai pierādījumi atklāj, ka šādas precīzas garantijas ir sniegtas 1998. gada 2. oktobra sanāksmes laikā.

Tiesas vērtējums

76 Jānorāda, ka jautājums par to, vai Pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pretrunīgs vai nepietiekams, ir tāds tiesību jautājums, kas kā tāds var tikt izvirzīts saistībā ar apelāciju (2007. gada 25. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-403/04 P un C-405/04 P *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel*/Komisija, Krājums, I-729. lpp., 77. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

77 Šis pamats ir pieņemams arī tiktāl, ciktāl tas attiecas uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa pārkāpšanu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentu par šo tēmu priekšmets nav noteiktu faktu konstatācija, bet Pirmās instances tiesas lietotais kritērijs

attiecībā uz minētā principa piemērošanu. Jautājums par to, vai Pirmās instances tiesa, pārbaudot faktus, ir piemērojusi atbilstošo tiesību normu, ir tiesību jautājums (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel*/Komisija, 40. punkts).

78 Līdz ar to pretēji tam, ko uzsver Komisija, šis pamats ir jāizvērtē pēc būtības.

79 Vispirms, runājot par apgalvoto pretrunu pamatojumā, apelācijas sūdzības iesniedzējs uzsver, ka Pirmās instances tiesas konstatējums, saskaņā ar kuru Komisijai bijis tāds pats mērķis kā *Masdar*, proti, tāda pilnīga projektu īstenošana, kā sākotnēji paredzēts, un ka Komisija iedrošinājusi *Masdar* turpināt sniegt pakalpojumus, esot pretrunā ar tās secinājumu, ka Komisija nav sniegusi precīzas garantijas.

80 Šo argumentu nevar pieņemt. Kā to pārsūdzētā sprieduma 120. punktā norādījusi arī Pirmās instances tiesa, apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvotās precīzās garantijas attiecās uz Komisijas samaksu par *Masdar* pakalpojumiem, ko tas bija sniedzis *Helmico*. Faktam, ko Pirmās instances tiesa konstatēja pārsūdzētajā spriedumā, ka Komisija, vēloties, lai projektu tiktu īstenoti, kā paredzēts, mudināja apelācijas sūdzības iesniedzēju turpināt sniegt pakalpojumus, acīmredzami nav nekāda sakara ar apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvojumu, ka Komisija esot uzņēmusies samaksāt par tiem tieši. Līdz ar to nepastāv nekāda pretruna starp Pirmās instances tiesas secinājumiem par Komisijas paustajām vēlmēm attiecībā uz projektu īstenošanu, no vienas puses, un par Komisijas atteikumu atlīdzināt apelācijas sūdzības iesniedzējam tieši, no otras puses.

81 Vēl, runājot par Pirmās instances tiesas kritēriju, kas izklāstīts pārsūdzētā sprieduma 119. punktā, attiecībā uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principa piemērošanu šajā gadījumā ir jāatzīst, ka tas atbilst pastāvīgajai judikatūrai, saskaņā ar kuru neviens nevar atsaukties uz minētā principa pārkāpumu, ja nav precīzu solījumu, ko administrācija viņam būtu sniegusi (šajā sakarā skat. 2006. gada 22. jūnija spriedumu apvienotajās lietās C-182/03 un C-217/03 Beļģija un *Forum 187*/Komisija, Krājums, I-5479. lpp., 147. punkts, kā arī 2007. gada 18. jūlija spriedumu lietā C-213/06 P *AER*/*Karatzoglou*, Krājums, I-6733. lpp., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

82 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzsver, ka precīzu garantiju nosacījums tādos gadījumos kā šis esot jāpiemēro ar zināmu elastību. Tiesiskā paļāvība esot pastāvējusi, jo Kopienas iestāžu rīcība esot mudinājusi apakšuzņēmēju sniegt pakalpojumus par labu iestādei apstākļos, kad kļuvis skaidrs, ka Kopienas darījuma partneris šo apakšuzņēmēju neatalgos.

83 Šo argumentāciju nevar pieņemt.

84 Šajā ziņā jāatgādina, ka Kopienu tiesiskajā regulējumā noteiktā palīdzības programmu sistēma balstās uz Komisijas darījumu partnera pienākumu virknes izpildi, kas tam dod tiesības uz paredzēto finanšu līdzekļu izmaksu. Gadījumā, kad darījumu partneris nav izpildījis projektu atbilstoši nosacījumiem, kādiem bija pakļauta finanšu līdzekļu piešķiršana, tas nevar atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, lai saņemtu minēto finanšu līdzekļu izmaksu (šajā sakarā skat. 2008. gada 13. marta spriedumu apvienotajās lietās no C-383/06 līdz C-385/06 *Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening* u.c., Krājums, I-1561. lpp., 56. punkts).

85 Tas ļauj Komisijai izpildīt tās pienākumu aizsargāt Kopienas finanšu intereses un budžeta disciplīnu gadījumā, ja darījuma partneris Kopienas palīdzības projekta ietvaros izdara pārkāpumus.

86 Šajā projekta finanšu uzraudzības īpašās nozīmes kontekstā apakšuzņēmēji, lai piesauktu tiesisko paļāvību par to, ka Komisija attiecībā uz tiem veiks finansiālus pasākumus, atlīdzinot par to pakalpojumiem tieši, nevar balstīties uz vispārējām norādēm. Tāda tiesiskā paļāvība var izrietēt tikai no šīs iestādes precīzām garantijām, nepārprotami apliecinot, ka tā nodrošina samaksu par apakšuzņēmuma pakalpojumiem. Tomēr, kā to konstatējusi Pirmās instances tiesa, šādu garantiju pastāvēšana nav pierādīta.

87 No iepriekš minētā izriet, ka arī trešais pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz kļūdaini uztvertu pamatu saistībā ar vainu vai neuzmanību

Pušu argumenti

88 Apelācijas sūdzības iesniedzējs pārmet Pirmās instances tiesai, ka tā pārsūdzētā sprieduma 141. punktā esot secinājusi, ka "prasītājs tikai apgalvo, ka [..] rūpības pienākums [kāds aprakstīts 140. punktā] pastāv, nesniedzot par to nekādus pierādījumus vai neizklāstot juridisko argumentāciju sava apgalvojuma pamatojumam", lai gan, veicot vainas un neuzmanības jēdzienu juridisko analīzi, tā esot norādījusi, ka, ja Komisija darījumu partnera izdarītu pārkāpumu gadījumā izmanto savas pilnvaras apturēt līgumā paredzēto maksājumu, zinot, ka darījuma partnera vietā strādā apakšuzņēmums, tai vajadzētu izrādīt rūpību, lai nodrošinātu, ka tā nekaitē minētajam apakšuzņēmējam. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka

Komisija acīmredzami esot rīkojusies neuzmanīgi, ņemot vērā, ka tā vispirms esot ļāvusi apelācijas sūdzības iesniedzējam pabeigt darbus un pēc tam izmantojusi savas piedziņas tiesības.

89 Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 141. punktā esot pareizi secinājusi, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs nav pamatojis savu argumentu.

Tiesas vērtējums

90 Kā Tiesa jau to ir norādījusi, ir jāuzskata, ka neuzmanības jēdziens ir jāsaprot kā darbība vai bezdarbība, kas izdarīta bez nodoma un ar kuru atbildīgā persona pārkāpj savu rūpības pienākumu, kāds tai bija, ņemot vērā tās īpašības, zināšanas un spējas (šajā sakarā skat. 2008. gada 3. jūnija spriedumu lietā C-308/06 *Intertanko* u.c., Krājums, I-4057. lpp., 74.–77. punkts).

91 Līdz ar to ir iespējams, ka Kopienu administrācijai rodas ārpuslīgumiskā atbildība par nelikumīgu rīcību, ja tā nerīkojas ar visu atbilstīgo rūpību un tādējādi rada zaudējumus (šajā sakarā skat. 1985. gada 7. novembra spriedumu lietā 145/83 *Adams*/Komisija, *Recueil*, 3539. lpp., 44. punkts, un 2007. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-331/05 P *Internationaler Hilfsfonds*/Komisija, Krājums, I-5475. lpp., 24. punkts).

92 Šis rūpības pienākums ir raksturīgs labas pārvaldības principam. Tas vispārējā veidā attiecas uz Kopienu administrācijas rīcību attiecībās ar sabiedrību. Līdz ar to tas Komisijai bija jāievēro arī tās attiecībās ar *Masdar* un, ieņemot nostāju attiecībā uz šo uzņēmumu.

93 Tomēr rūpības pienākumam nav tāds apjoms, kādu apelācijas sūdzības iesniedzējs tam piešķir. Minētais pienākums nozīmē, ka Kopienu administrācijai ir jārīkojas rūpīgi un piesardzīgi. Tas savukārt neliek administrācijai novērst jebkādu kaitējumu, kas uzņēmējiem rodas, īstenojot tādus parastus komerciālos riskus, kādi aprakstīti šī sprieduma 59. punktā.

94 Turklāt, kā izriet no Pirmās instances tiesas aprakstītajiem un šī sprieduma 14. punktā rezumētajiem faktiem, *Masdar*, ņemot vērā grūto situāciju, kādā tas atradās, ar *Helmico* konta starpniecību saņēma ievērojamu summu.

95 Ņemot vērā iepriekš minēto, Pirmās instances tiesa pārsūdzētā sprieduma 141. punktā pamatoti ir secinājusi, ka Komisijai nebija ne jāpieskaņo sava nostāja apelācijas sūdzības iesniedzēja interesēm, ne jāorganizē tāds *ad hoc* mehānisms kā finanšu līdzekļu izmaksa uz speciālu kontu, uz kuru apelācijas sūdzības iesniedzējam bija pilnvara.

96 No tā izriet, ka apelācijas sūdzības ceturtais pamats ir jānoraida.

Par piekto pamatu, kas attiecas uz faktu nepilnīgu pārbaudi

Pušu argumenti

97 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Pirmās instances tiesai esot bijis jāpārbauda arī konteksts, kādā notika 1998. gada 2. oktobra sanāksme, it īpaši, piekrītot uzklausīt tā piedāvāto liecību.

98 Pēc Komisijas domām, Pirmās instances tiesa esot detalizēti izskatījusi jautājumu par precīzu garantiju pastāvēšanu vai nepastāvēšanu un ar apelācijas sūdzības iesniedzēja piedāvāto liecību nevarētu tikt apšaubīti Pirmās instances tiesas secinājumi, kas izdarīti, pamatojoties uz citiem pierādījumiem, kas ir sniegti rakstveida un mutvārdu procesa laikā.

Tiesas vērtējums

99 Attiecībā uz Pirmās instances tiesas veikto procesa organizatorisko pasākumu vai pierādījumu savākšanas pasākumu lūgumu, ko iesniedzis prāvas dalībnieks, vērtējumu jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa vienīgā var spriest par iespējamo nepieciešamību papildināt informāciju, kas ir tās rīcībā par lietām, kuras tā izskata. Vai pierādījumi ir pārliecinoši, izvērtē vienīgi Pirmās instances tiesa pati, un uz to netiek attiecināta pārbaude Tiesā apelācijas tiesvedības ietvaros, izņemot Pirmās instances tiesā iesniegto pierādījumu sagrozīšanas gadījumu vai, ja Pirmās instances tiesas veikto konstatāciju

būtiska neprecizitāte izriet no lietas materiālos iekļautajiem dokumentiem (skat. it īpaši 2001. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-315/99 P *Ismeri Europa*/Revīzijas palāta, *Recueil*, I-5281. lpp., 19. punkts, kā arī 2008. gada 11. septembra spriedumu apvienotajās lietās C-75/05 P un C-80/05 P Vācija u.c./*Kronofrance*, Krājums, I-6619. lpp., 78. punkts).

100 Līdz ar to, tā kā nekāda sagrozīšana vai būtiska neprecizitāte šajā lietā nav pierādīta, Pirmās instances tiesa varēja uzskatīt, ka lietas materiālos iekļautā informācija ir pietiekama, lai tā varētu lemt par prāvu.

101 Tādēļ piektais pamats ir jānoraida.

102 Tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītajiem pamatiem nevar tikt akceptēts, tā apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

103 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 69. panta 2. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 118. pantu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest

apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tam spriedums nav labvēlīgs, tad tam jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nosprież:

1) apelācijas sūdzību noraidīt;

2) piespriest *Masdar* (*UK*) *Ltd* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]